

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 26. 11. 2014r
nr. 4753 podpis. M. Piórec

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 27. 11. 14
nr. 7137 podpis. M

Warszawa, 25 listopada 2014 r.

DAP.SPR.0401.7.2014

Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez senatora Jana Rulewskiego (BPS/043-63-2737-MEN/14) na 63 posiedzeniu Senatu w dniu 23 października 2014 r. w związku z Międzynarodowym Dniem Walki z Ubóstwem - Ministerstwo Edukacji Narodowej uprzejmie informuje.

W zakresie dofinansowania do podręczników szkolnych Ministerstwo Edukacji Narodowej już 12 rok realizuje Rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”.

Program „Wyprawka szkolna” realizuje jedno z priorytetowych zadań Państwa, jakim jest likwidacja ubóstwa i społecznego wykluczenia. Program polegający na dofinansowaniu zakupu podręczników dla uczniów jest elementem systemu działań mających na celu zmniejszenie różnic edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży występujących ze względu na czynnik ekonomiczny. Jest on również odpowiedzią na postanowienia Konwencji o Prawach Dziecka (art. 2 i 27).

Wprowadzając w 2009 r. nową podstawę kształcenia ogólnego Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadziło również do programu „Wyprawka szkolna” kolejną grupę uczniów, którzy nie mogli korzystać z używanych podręczników, ze względu na wprowadzone zmiany programowe. W kolejnych latach byli to uczniowie klasy I,II oraz klasy III gimnazjum. Aby zapewnić odpowiedni poziom finansowania podręczników dla uczniów zwiększono również kwotę przewidzianą na program, w 2009 r. do kwoty 104 000 tys. zł, w 2010 r. do 103 350 tys. zł,

w 2011 r. do 115 000 tys. zł, w 2012 r. do 128 000 tys., zaś w 2013 r. – 179 000 tys. zł.

Jednocześnie od 2010 r. obok uczniów pozostających w trudnej sytuacji materialnej do programu włączono również grupę uczniów, których rodziny ze względów ekonomicznych, rodzinnych lub społecznych mają trudności z nabyciem podręczników szkolnych.

Od 2010 r. w ramach „Wyprawki szkolnej” dofinansowanie do podręczników otrzymują również uczniowie:

- 1) słabo widzący,
 - 2) niesłyszący,
 - 3) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim,
 - 4) z niepełnosprawnościami sprzężonymi w przypadku, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona wyżej,
- posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

W 2013 r. dodatkowo do programu włączono uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, a od 2014 r. również uczniów słabosłyszących, z niepełnosprawnością ruchową (w tym z afazją), z autyzmem (w tym z zespołem Aspergera).

Realizacja "Wyprawki szkolnej" w latach 2008-2013

Rok	Planowana kwota środków w zł	Uruchomione środki	Wydatkowane środki	Zwrot	Liczba uczniów otrzymujących pomoc	% środków niewykorzystanych na „Wyprawkę” do środków uruchomionych
2013	179 000 000 zł	119 820 590 zł	98 024 470 zł	21 796 120 zł	385 785	18%
2012	128 000 000 zł	79 758 337 zł	69 418 395 zł	10 339 942 zł	288 253	13%
2011	115 000 000 zł	69 507 263 zł	54 241 150 zł	15 266 113 zł	267 338	22%
2010	103 350 000 zł	85 573 542 zł	52 575 683 zł	32 767 826 zł	262 563	38%
2009	104 000 000 zł	72 586 308 zł	49 197 722 zł	23 388 586 zł	263 409	32%
2008	50 300 000 zł	39 536 024 zł	29 936 926 zł	9 599 098 zł	233 151	24%

W ocenie MEN za niezwykle cenne należy uznać włączenie do programu uczniów niepełnosprawnych, którzy otrzymują pomoc bez względu na sytuację materialną rodziny.

Jednocześnie, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, z późn. zm.) rozdział 8a „Pomoc materialna dla ucznia”, uczniowie mogą otrzymać wsparcie w ramach świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa (art. 90r ust. 1 ustawy o systemie oświaty). Ministerstwo Edukacji Narodowej wypełniając zadanie dotyczące udzielania pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych opiera się na środkach rezerwy celowej budżetu państwa, która zwiększa środki na pomoc materialną realizowaną przez gminy. Wysokość stypendium wypłacanego uczniowi wynosi od 84,80 zł do 212 zł miesięczne i może być wypłacone od jednego do dziesięciu miesięcy w danym roku szkolnym. Dochód uprawniający do ubiegania się o stypendium szkolne wynosi od 1 października 2012 r. 456 zł/netto na osobę w rodzinie.

Wnioski o otrzymanie stypendium szkolnego należy składać do 15 września danego roku, jednakże w uzasadnionych przypadkach również po upływie ww. terminu.

W przypadku wystąpienia zdarzeń losowych uczeń może ubiegać się o zasiłek szkolny, którego udzielenie nie jest uzależnione od wysokości dochodu w rodzinie, zaś jego wysokość może wynosić maksymalnie 530 zł. Wniosek o tego typu pomoc nie może być złożony później niż na dwa miesiące od daty wystąpienia zdarzenia stanowiącego podstawę do ubiegania się o pomoc.

Ustawa o systemie oświaty w art. 90d ust. 2 wskazuje, iż stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;
- 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników;
- 3) w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczy kolegiów, także w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

Wnioski o ww. formy pomocy składa się w Urzędzie Gminy właściwym dla miejsca zamieszkania ucznia.

W latach 2008 – 2013 na realizację pomocy materialnej dla uczniów uruchamiano środki z rezerwy celowej budżetu państwa w wysokościach przedstawionych poniżej, jednocześnie w każdym roku następowały pewne zwroty niewydatkowanych środków.

L.p.	Rok	Kwota środków uruchomionych w zł na stypendia szkolne	Kwota środków zwróconych	Liczba stypendystów
1.	2013	403 459 121 zł	33 622 384, zł	584 721
2.	2012	363 870 228 zł	54 419 739 zł	558 606
3.	2011	419 031 737 zł	95 650 938 zł	548 660
4.	2010	376 510 000 zł	47 915 174 zł	677 010
5.	2009	396 000 000 zł	22 147 415 zł	567 000
6.	2008	552 898 576 zł	73 315 576 zł	913 000

Należy pamiętać, że przez wiele lat Ministerstwo Edukacji Narodowej realizowało specjalne zadania nakierowane na pomoc tylko uczniom pochodzącym z terenów PPGR-ów. W latach 2006 – 2008 z budżetu państwa wypłacono dla uczniów z tych terenów stypendia, w łącznej kwocie ok. 88 mln zł.

W kolejnych latach ta forma pomocy została uzupełniona o środki ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, który w latach 2009-2012 wypłacił stypendia dla zdolnych uczniów z terenów wiejskich w wysokości ok. 770 mln zł.

Również do 2009 r. organizowane było odrębne finansowanie wypoczynku dzieci byłych pracowników Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej, na które przeznaczano z budżetu państwa środki w wysokości ok. 15 mln zł. rocznie. Obecnie środki zwiększyły budżety wojewodów, którzy podczas naboru uczestników w pierwszej kolejności udzielają wsparcia dzieciom z terenów wiejskich.

W celu złagodzenia negatywnych zmian ustrojowych w latach 2006 – 2008 Ministerstwo realizowało Rządowy program wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”, w którym priorytetowym zadaniem była różnorodna pomoc uczniom ze środowisk wiejskich i małomiasteczkowych. Na realizację ww. programu uruchomiono łączne 130 mln zł.

Dokonując oceny powyższych działań oraz biorąc pod uwagę czas od rozwiązania PPGR –ów wydaje się, że skierowanie pomocy na tak wąską grupę odbiorców nie jest właściwe. System pomocy materialnej w chwili obecnej odnosi się do wszystkich grup uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej, bez względu na ich miejsce zamieszkania lub miejsce pracy ich rodzin.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Przemysław Krzyżanowski
PODSEKRETARZ STANU